

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 462/2011-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 26. októbra 2011 predbežne prerokoval sťažnosť Z., B., zastúpenej A., s. r. o., B., v mene ktorej koná konateľka a advokátka JUDr. Z. B., vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. januára 2011 v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Sžr/6/2010, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Z. o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. apríla 2011 doručená sťažnosť Z. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojich základných práv na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením

Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) z 31. januára 2011 v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Sžr/6/2010.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 4 S 196/2009 z 24. septembra 2010 bolo zastavené konanie o preskúmanie rozhodnutia krajského pozemkového úradu sp. zn. 1079/199/2009 z 27. júla 2009, ktorým bol zamietnutý návrh sťažovateľky „*na vyporiadanie vlastníctva v z.*“.

Krajský súd po podaní žalobného návrhu v októbri 2009 vyzval sťažovateľku „*na doplnenie žaloby o správne označenie žalobcu*“, a keďže tá v stanovenej lehote nereagovala na jeho výzvu, krajský súd konanie zastavil.

Proti rozhodnutiu krajského súdu podala sťažovateľka odvolanie, v ktorom oznámila, že „*Na strane žalobcu vystupuje Z..., ktorej súčasťou je aj z.*“.

Najvyšší súd o podanom odvolaní sťažovateľky rozhodol tak, že ho odmietol ako podané neoprávnenou osobou, pretože „*tento subjekt nebol účastníkom konania pred krajským súdom ani účastníkom konania pred správnymi orgánmi na oboch stupňoch*“.

Sťažovateľka v sťažnosti tiež poukazuje na to, že postupom najvyššieho súdu jej ako účastníčke konania bola odňatá možnosť konať pred súdom, a v tejto súvislosti spomína uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Sžo 400/2009 a sp. zn. 2 Sžo 48/2009. Tvrdí, že došlo aj k porušeniu „*princípu dvojinštančnosti konania*“, pretože krajský súd ako súd prvostupňový sa nevyjadroval k otázke aktívnej vecnej legitímácie, z čoho vyplýva, že táto otázka bola predmetom posúdenia len odvolacieho súdu.

Takisto uvádza, že „*Nakoľko podľa ust. § 6 zákona č. 64/1997 Z. z. o užívaní pozemkov v zriadených záhradkových osadách a vyporiadaní vlastníctva k nim, sú účastníkmi konania: a) užívatelia, b) záhradkárska organizácia, c) vlastníci, d) Slovenský pozemkový fond, podal sťažovateľ ako účastník konania, žalobu vo veci preskúmania zákonnosti rozhodnutia a postupu Krajského pozemkového úradu v B., ktoré konanie sa na*

Krajskom súde v Bratislave viedlo pod sp. zn. 4 S 196/2009“. Sťažovateľka sa domnieva, že mala byť účastníčkou tohto konania, pretože ešte v odvolacom konaní bola preukázaná jej aktívna legitimácia.

V dôsledku uvedeného sa sťažovateľka domáha, aby ústavný súd nálezom rozhodol, že uznesením najvyššieho súdu z 31. januára 2011 v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Sžr/6/2010 došlo k porušeniu jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Okrem toho žiadala napadnuté uznesenie najvyššieho súdu zrušiť a vrátiť vec najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Domáhala sa súčasne aj priznania úhrady trov konania.

II.

V zmysle čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) predpisov každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľov a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich.

Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré v občianskom súdnom konaní sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, III. ÚS 114/2010).

Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľky, že uznesením najvyššieho súdu z 31. januára 2011 v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Sžr/6/2010 došlo k porušeniu jej základných práv na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd zo sťažnosti zistil, že v danom prípade sťažovateľka z tvrdeného dôvodu, že jej bola v predmetnom konaní ako účastníčke konania odňatá možnosť konať pred súdom podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), podala proti namietanému rozhodnutiu najvyššieho súdu dovolanie 16. marca 2011, v dôsledku čoho spisový materiál krajského súdu sp. zn. 4 S 196/2009 bol následne 25. marca 2011

predložený najvyššiemu súdu na rozhodnutie o dovolaní v predmetnej veci. Preto právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľky má najprv a predovšetkým najvyšší súd ako súd dovolací (k podobným záverom už ústavný súd dospel vo veciach napr. m. m. III. ÚS 26/09, III. ÚS 109/2010, III. ÚS 114/2010, III. ÚS 199/2010).

Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľka svoje námietky uplatnila aj v sťažnosti podanej ústavnému súdu, pričom v čase rozhodovania ústavného súdu nie je dovolacie konanie ešte skončené, musela byť sťažnosť odmietnutá pre jej predčasnosť, pretože o ochrane označených práv, ktorých porušenie namieta, bude ešte rozhodovať najvyšší súd ako súd dovolací. Podanie dovolania a tiež sťažnosti na ústavnom súde navodzuje situáciu, keď uvedený princíp subsidiarity síce vylučuje právomoc ústavného súdu, ale iba v čase do rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní. Tejto situácii zodpovedá aplikácia § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého je sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje.

Ústavný súd preto zaujal názor (podobne napr. I. ÚS 358/09, III. ÚS 114/2010), že v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti na ústavnom súde je sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní.

Ústavný súd sa v daných okolnostiach musel zaoberať aj úvahou, aké dôsledky bude mať pre sťažovateľku prípadné posúdenie dovolania najvyšším súdom ako dovolania neprípustného. Pre tento prípad ústavný súd, majúci na zreteli účel základného práva na súdnu ochranu a inú právnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru, konštatuje, že v prípade procesného rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní bude sťažovateľke lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu najvyššieho súdu z 31. januára 2011 v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Sžr/6/2010 (porovnaj tiež rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva

z 12. novembra 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, a jeho body 51, 53, 54).

Vzhľadom na tieto skutočnosti sa ústavný súd podanou sťažnosťou meritórne nezaoberal, ale podľa zásady ratio temporis ju odmietol v tejto časti ako neprípustnú pre predčasnosť podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. októbra 2011